

סְסִינָה בְּכֶתֶב מִשְׁתַּקֶּף

תרגמה מאנגלית והוסיפה מבוא: חמוטל בר-יוסף

אסתר קמרון היא משוררת (כותבת באנגלית ובעברית), מתרגמת והוגת דעות. נולדה ב-1941 בניו יורק בשם ביאטריס קמרון, למדה ספרות גרמנית, התחילה לכתוב עבודת דוקטור על פאול צלאן, וכך התקרבה ליהדות. בשנות השישים ניסתה לייסד רשת של חוגים הדנים בתיקון העולם. התגיירה בשנת 1979 וחייה בישראל מאז 1980. הפואמה "ביאטריס בירושלים" נכתבה ב-1981. 'אור מודרג', קובץ שיריה בתרגום לעברית מאת שמעון הלקין, הופיע בשנת 1983. ספר הזיכרונות 'ניתוח עצמי של גולם' הופיע בתרגומה של רות בלומרט ב-1987. קמרון חזרה לארה"ב בשנת 1990 ושבחה לישראל ב-2013. מאז פרסמה את כל כתביה באנגלית, וכן מונוגרפיה על פאול צלאן ושבעה ספרים מקוריים בעברית, ביניהם 'בצומת אור וצל', המקשר בין פאול צלאן לבין הראי"ה קוק. אחדים מכתביה בעברית נמצאים בבלוג "השושנה".

כָּל חַיִּי עָבְרוּ בְּצִלָּהּ, צֵל דְּבָרָהּ הַמְקִיף
שֶׁכֶּתֶר מְכַל צֵד כְּמוֹ רֶכֶס גְּבָעוֹת
עֲלִיהֶן תְּקוּוֹתַי נֶאֱלָצוּ לְרַעוֹת בְּדָשָׁא דְלִיל,
כִּי רַק לְפָרָקִים הִגְבָּעוֹת הִלְלוּ מִמֶּשׁ יִרְקוֹת
מִתַּחַת שְׁמִי אָבֵן אֶפְרָה אֲטוּמָה
חוֹתֶם גּוֹרְלָהּ שֶׁל אִשָּׁה עָלִי אֲדָמוֹת.

אֵינִי בְּטוּחָה שֶׁהֵייתִי יָדִיד לְאִשָּׁה עָלִי אֲדָמוֹת;
כָּל חַיִּיהָ רִדְפָתָה אוֹתָהּ, צֵל מְקַרֵּין אֹר, מְקִיף,
אוֹתָהּ קוֹיֶת לְלַכֵּד עַל לוֹחַ אָבֵן אֲטוּמָה.
לְקַרְאָתָה טַפְסֶתָּ עַל רֶכֶס גְּבָעוֹת
דְּמִיוֹנוֹת, עֲטוּפוֹת בְּרֹאשֶׁן, מִמֶּשׁ יִרְקוֹת,
בִּירֶק לֹא קִיָּם, בְּעֲצִים אוֹ בְּדָשָׁא אֶרֶצִי דְלִיל.

גַּם אֲנִי, אוֹלִי בְּזָכוֹת עֲשׂוֹן עֶשֶׂב דְלִיל,
חֲזִיתִי פַעַם אִשָּׁה, יוֹתֵר מֵאִשָּׁה עָלִי אֲדָמוֹת
צוֹעֲדַת מוֹלִי מֵעַל יִרְעוֹת דָּשָׁא מִמֶּשׁ יִרְקוֹת

בתוך ערפל מרכז שַׁעֲמֵם את האור המקיף.
שטוח הִיָּה המקום, לא היו שם גְּבֻעוֹת,
אך יש לַטֶּפֶס אליו בַּמְדְּרָגוֹת אֶבֶן אֶטוּמָה.

בספרי זאת אנשים משליכים עלי אֶבֶן אֶטוּמָה
דוֹרְכִים עלי כְּמוֹ על דָּשָׁא דְלִיל,
ואם כי אני מִטְפֶּסֶת על אֶלֶף גְּבֻעוֹת
מזכוכית, בְּשִׂיאָן אני אֵשֶׁה מִיתְרֵת עלי אֲדָמוֹת:
אני היא זו שצופה מתוך הצל המקיף
במסלות המרוץ הזהבות־יִרְקוֹת.

בסופו של דבר עלי להודות על שנים יִרְקוֹת
שֶׁהָיוּ לי, כְּמוֹ גם על טִבְעַת הָאֶבֶן הָאֶטוּמָה,
לא אֶבֶן חֹן, בָּה נִעְרְכוּ אַרוֹסִי עִם יוֹרֵש צֶלֶף המקיף,
וגם על הפיקניקים הללו לִפְנֵי כֵן בְּדָשָׁא הַדְּלִיל
מִפְרָעִים בְּגִלְל רַעַם שְׁלֹאֵשָׁה עלי אֲדָמוֹת
נִשְׁמַע כְּמִכּוֹן מִמָּקוֹם נִסְתָּר מֵאֲחֹרֵי הַגְּבֻעוֹת.

אך ככלות הכל הספור עֵתִיק כְּמוֹ הַגְּבֻעוֹת.
כְּתַב יָדִי בַּעֲצָמוֹ אוֹמֵר לי: "עֵינֶיךָ מִמָּשׁ יִרְקוֹת
מִקְנָאָה, אוֹתָה תְּמִיד מִיַּחְסִים לְאֵשָׁה עלי אֲדָמוֹת,
שְׁלֹא מִצְלִיחָה לִבְנוֹת אֶבֶן על אֶבֶן, וְלוֹ אֶטוּמָה,
או כְּמוֹ כָּל מְשׁוֹרֵר אֲשֶׁר חֲכָמָתוֹ, הַשְּׁגוּרָה כְּדָשָׁא דְלִיל,
מִבְּחִינָה בְּעֵץ שְׁאִינָה יְכוּלָה לִכְסוֹת בְּצִלָּהּ הַמְּקִיף".

לִבְבוֹת זֹרְקִים צַל כְּשֶׁאֲנוּ עוֹלִים על גְּבֻעוֹת
לְקִרְאָת שָׁמֶשׁ אֲשֶׁר מְאַיְצָה בְּכָל דָּשָׁא דְלִיל
לְהוֹרִיק, וּבְאֶבֶן תְּאִיץ לְלִדַּת אִישׁ וְאֵשָׁה עלי אֲדָמוֹת.

ססטינה של גשם אוקטובר

יש קול כזה בקול של רחשי הגשם שבחוצ
אשר מפציר בי לדבר כשאני פוקחת את עיני בעצב
לפני שעת הזריחה, כי אז אני חושבת על אותה גבירה
אשר אהיה לה משרתת למרות שהיא חיה בעני
וזה ימים רבים ממשכנה המרחק לא הראתה סימן
שהיא זוכרת עוד אותי שם באותו מגדל.

ידעתי זה מכבר שאסירה היא במגדל
ומי שישרת אותה חייב עכשו לנדד בחוץ
ולקבל רק שרטוטים מעל גבות עיניו סימן
לחסדיה, עקבות של עקשנות ועצב,
בגדי השרד היחידים של חובבי העני,
שומרי האמונים לו ולאותה גבירה.

בזמן הזה רק מתי מעט קוראים לה "הגבירה".
ראשי המלכויות הם בעלי אותו מגדל,
והם גורמים באפן שיטתי לכל מי שמחוצ
לשלטונם לחיות במצוקה ובעני,
והקורבים להם שמים ללעג את העצב,
ורק אולת הם רואים באמונה באות ובסימן.

רק בפתולי נחש הדולר הם רואים סימן.
הם משקיעים כל מאמץ כדי להראות שאין גבירה
אשר נחש זה לא יכול לקסם לה, שאין עולה, אין עצב
שהוא לא יכול לנחמם, אין מבצר ואין מגדל
של אמונה ושל אמן שהוא לא יכול לנתץ. בחוץ
השאירו הם, כדרך מכונות, את פסלת העניים.

הסירו מעליה גם את אהבת העניים
שמביטים בשחצנות התקיפים כמו בסימן,
מהפנטים ממה שמתנצנץ בחוץ,
דוחים בבזאת את עצתה של הגבירה,

מִצְטוּפִּים, מִתְקַהֲלִים לְמַרְגְּלוֹת אוֹתוֹ מִגְדֵּל
בְּדֶרֶךְ מִי שֶׁפָּחַד וְרָעַב מוֹשְׁלִים בּוֹ, לֹא הֶעֱצַב.

חֲזִיתִי אֶת כָּל זֹאת עִם שַׁחַר, בְּשָׁעָה שֶׁל עֶצֶב,
וְגַם אֶת אֱלֹהֵי אֲשֶׁר הָעִזּוּ לַחַיּוֹת בְּעֵנִי
עַד שֶׁנִּגְעָה בָּם קֶרֶן הַזֶּרְקוֹר מִן הַמִּגְדֵּל.
אִזּוּ הֵם בָּרַחוּ. הֵם שִׁכְחוּ אֶת הַסִּימֵן
שֶׁלְקִרְאָתָם נִשְׁלַח. הֵם טָעְנוּ שֶׁהַגְבִּירָה
תִּמְשֹׁךְ אוֹתָם אֶל תּוֹךְ הַחֲרָטָה, אֶל תּוֹךְ תּוֹכָה.

נָדַם בַּחוּץ הַגֶּשֶׁם. אֲנִי דִבַּרְתִּי אֶת הֶעֱצָב.
גְּבִירָה, זִכְרִי אוֹתִי עִם כָּל הָעֵנִיִּים.
עֲשִׂי אֶת שְׁמִי סִימֵן עַל הַמִּגְדֵּל.

1994